Kitüntetés

A mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter eredményes munkája elismeréséül a *Földtankutatás Kiváló Dolgozója* kitüntetést adományozta *dr. Mucsi Mihály*nak, a JATE adjunktusának.

Látogatás

Április 7-én Szegeden járt *Szűcs Istvánné*, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, az úttörőszövetség főtitkára. Itt-tartózkodása során többek között látogatást tett a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán is.

Előadás

A *József* Attila Diákotthon külpolitikai fórumsorozatának keretében április 11-én *Nyárádi Róbert*, a Magyar Távirati Iroda Külpolitikai Szerkesztőségének turnusvezetője tartott konzultációval egybekötött nagysikerű előadást Jugoszlávia a pártkongresszus előtt címmel.

Tapasztalatcsere

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán április 17-én a szovjet közoktatásügyi minisztérium négytagú delegációja tett látogatást. A küldöttség *Leoncseva Margarita Romanova* minisztériumi osztályvezetővel az élen matematika és fizika órákat tekintett meg a főiskola I. számú gyakorló iskolájában. A délelőtt megtartott órák képmagnó felvételét délután játszották vissza, a tapasztalatokat pedig a főiskola tanáravial együtt értékelték.

VIT-műszak

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola hallgatói társadalmi munkaakciót szerveztek a Világifjúsági Találkozó tiszteletére. Április 20-án 250-en a város területén sínkockaköveket rakodtak, 23-án pedig mintegy 400-an csatlakoztak a városi KISZ-bizottság szervezte társadalmi munkához, az újszegedi Népligetben parkosítottak. A kapott pénzösszeget a VIT-alapra fizették be.

A művész-pedagógus

— Szerencsés ember vagyok, mert jó tanáruim, tanácsadóim voltak; ha az elbizonytalanodásaimat nem veszik észre kellő pillanatban, nem segítenek sikerélményhez, később talán már nincs is bátorságom a mintázáshoz — vallja önmagáról *Szathmáry Gyöngyi*, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Rajz és Művészettörténeti Tanszékének adjunktusa.

Szathmáry Gyöngyit április 4-én szobrászati alkotásaiért, művészi tevékenységéért Munkácsy-díjjal tüntették ki. A kiállításokról országszerte ismert szobrásznő a budapesti Művészeti Gimnáziumban érettségizett, majd a Képzőművészeti Főiskolán végezte felsőfokú tanulmányait. Szívesen emlékezik erre az időre:

— A főiskolán *Mikus Sándor* volt a mesterem, sokat köszönhetek neki. Jó módszerrel tanított bennünket. Mindenkit és mindent — még a kezdetleges munkáinkat is — komolyan vett és mindig tiszteletben tartotta egyéniségünket. Nem avatkozott be erőszakosan és senkire sem akarta rákényszeríteni saját munkamódszerét. Más osztályokban sokkalta erősebb volt a mesterek hatása, mi viszont elkerültük az epigonizmust.

1963-ban végzett a főiskolán, kapta meg rajztanári és szobrászművészi diplomáját. Még ugyanebben az esztendőben került a szegedi tanárképző főiskola rajztanszékére, ahol immár tizenöt éve oktatja a jövő pedagógusait. A kezdeti Szegeden töltött évek az anyag- és élménygyűjtés időszakát jelentették. Jóféhány esztendőt vett igénybe, amíg eljutott a rendszeres kiállításokig a főiskolán tanultaknak az új ismeretekkel, tapasztalatokkal való egyeztetése révén.

Alkotásaiban elsősorban a munkásembereket, életüket, munkájukat ábrázolja hiteles vonásokkal. Ezt fémjelzik a *Szőnyegszövő*, az olajbányászokról készült kisplasztikai sorozat, valamint az ezek nyomán született s Tarjánban felállított nagyméretű térplasztikája.

— *Mi adta mindehhez az indíttatást?*

— A Derkovits-ösztöndíj — három éven át részesültem benne — megpályázása egyben a Derkovits-hagyományokhoz méltó program vállalását is jelenti. Az én célkitűzésem a munkásábrázolás volt, s a vállalt témát felelősséggel, a sablonokat elkerülve igyekeztem megoldani. Engem elsősorban nem a munkafolyamat érdekel, hanem a viszonyok: az, hogy milyen a munkás viszonya társához és ahhoz, amit csinál. A tárgy és az ember kölcsönhatásának következménye az, hogy más lesz idővel a szövőmunkás, az ápolónő, a bányász, a szállítómunkás. A Tarjántelepi térplasztika viszont nem az olajbányászokról, hanem az olajbányászatról szól. Ez pedig elvontabb formát igényelt, s a környezet, a hatalmas épülettömbök is indokolják a nonfiguratív megoldást.

Szathmáry Gyöngyi sikeres munkásságát bizonyítja, hogy gyakori résztvevője a különböző országos és helyi tárlatoknak, pályafutása során hat köztéri szobra készült el, amelyeket Hódmezővásárhelyen, Nyíregyházán, Szerencsen és Szegeden állítottak fel. Eddigi alkotótevékenységéért többek között elnyerte a *Tornyai-plakettet* és a *Szegedi Nyári Tárlat díját*. A Derkovits-ösztöndíjasok tavalyi szombathelyi kiállításán pedig azt a jogot vívta ki magának, hogy önálló tárlaton mutassa be alkotásait a Vas megyei székhelyen. A kiállítást most, május 15-ig tekinthetik meg az érdeklődők. Az alkotómunka mellett az oktatás köti le Szathmáry Gyöngyi idejének jelentős részét.

Szathmáry Gyöngyi: Szőnyegszövő

— *Mit jelent Önnek, a művésznek az oktató-nevelő munka, a hallgatókkal való foglalkozás?*

— Furcsán hangzik, de számomra egyrészt a tanulást jelenti: a tanítással magam is sokat tanulok. Másrészt felelősséget minden egyes hallgatóért — ha ugyanis eredménytelen a munkájuk, az nekem is kudarc.

— *Megkérem, beszéljen alkotómunkájának arról a részéről, amit nem láthat a nagyközönség, vagyis: miként születik egy-egy kisplasztika, köztéri szobor?*

— Munka közben mindenkit kizárok, zavar a mások jelenléte, ezért esik nehezemre válaszolni a kérdésre. (Sajnálom is a hallgatóimat, mert ők nem zárkózhatnak el egymástól és tőlem rajzolás közben.) Természetesen sok különbség van egy kis- és köztéri munka indíttatása között. Kisplasztikánál az indíték sokszor érzelmi, de a megfogalmazásnál már számos tudatos mozzanat is beépül. Szabadon dolgozhatok az anyaggal, semmiféle kötöttségem nincs. Térplasztikánál viszont már nagyon sok mindent figyelembe kell venni, tudatos mérlegelés előzi meg a munkát. Például egy felszabadulási emlékmű megtervezésénél először is meg kell ismerni azt a helyet, környezetet, ahová a szobor kerül. Ez már meghatározza az arányokat, az anyagokat; s persze, ismerni kell hozzá a megrendelő közösséget is. Mondjuk, egy háromnyelvű kisközségben három figura egybefoglalása a három nemzetiség összefogását is jelentheti. A tervezés során végül vázlatokon keresztül kristályosodik ki a megfelelő forma.

Szathmáry Gyöngyi alkotómunkájában sokat töprengő, magába zárkózó művész. A mindennapi tevékenységben, az oktatásban viszont éppen nyíltságával, közvetlenségével segíti hallgatóit; neveli őket a művészet szeretetére.

SZALAY ZOLTÁN

Közös és egyéni érdekek

— *Mi mindent foglal magába az egyetemen az a tevékenység, amit két szóval röviden szakszervezeti érdekvédelemnek nevezünk?* Erről kértünk tájékoztatást a napokban a Pedagógusok Szakszervezete, József Attila Tudományegyetemi Bizottságának vezetőitől, *dr. Veres József*től, az SZT elnökétől és *dr. Harangozó József*től, az SZT titkárától. Bevezetőként azt fejtegették, hogy a szakszervezeti érdekvédelem feladata a társadalmi, az intézményi érdekek és az intézményben dolgozók érdekeinek összehangolása, — s mint ilyen rendkívül összetett tevékenységi forma.

— Az intézményen belül ezt a munkát jogszabályok, belső szabályzatok és megállapodások rendezik. Az érdekvédelem különféle területei összefüggenek egymással, és éppen ezért ez a munka valamennyi szakszervezeti szervnek, választott testületnek és képviselőnek feladata. Az érdekvédelmi tevékenység megvalósulásának alapfeltétele a tervszerűség. Információkat kell szerezni, ezeket ellenőrizni kell — és ha több személlyel kapcsolatos a feladat, felméréseket kell készíteni —, mindezek alapján összegezni, javaslatokat tenni, intézkedéseket kezdeményezni. E munka legnehezebb feladata az, amikor például a feltárt tények alapján a szakszervezetnek olyan lépéseket kell tennie, amivel helytelen tendenciájú folyamatokat kell megállítania vagy vétójogával kell élnie. Az egyetem szakszervezeti vezetőinek meggyőződése, hogy nem látványos vitákkal lehet jól dolgozni, hanem menet közbeni jó korrekciókkal.

— *Az említett elvek és módszerek alapján mostanában mivel foglalkoznak elsősorban?*

— Dolgozóink élet- és munkakörülményeinek kérdései szerepelnek legtöbbet a szakszervezeti fórumokon. A szakszervezeti bizottság például foglalkozik a munkahelyi demokrácia problémáival abból a szempontból, hogy az elősegíti-e, vagy akadályozza a jó munkahelyi légkör kialakulását. Szakszervezeti szerveink most végzik a bérkorrekcióval kapcsolatos utóvizsgálatokat. Elemezzük a fiatal oktatók szociális helyzetét abból a szempontból, hogy az erejüket meghaladó vállalkozások mennyiben gátolják szakmai fejlődésüket. Foglalkozunk a fiatalok lakáshelyzete intézményes javításának lehetőségeivel.

— *Az egyetem dolgozói szociális körülményeinek javításához hogyan járulhat és járul hozzá a szakszervezet?*

— Rendszeres, szervezett munkával, észrevételek pontos, időbeni közlésével, egészséges türelmetlenséggel, a kapott válaszok felülvizsgálatával és esetenkénti el nem fogadásával.

Konkrétan például a Szakszervezeti Bizottság és az Oktatói Dolgozói KISZ-szervezet vizsgálatot folytatott a fiatalok lakáshelyzetének ügyében. Megállapítottuk, hogy az általában alacsony fizetésű, arra jogosult fiatalok jelentős többségének legfőbb egzisztenciális problémáját a lakáskérdésük megoldatlansága jelenti. A gondokon a korábbi években valamelyest tudtunk enyhíteni, 1976-ban 10 fő részére, illetve a következő évre áthúzódó ügyintézéssel még további négy fő részére tudtunk bérlőkijelölési jogot vásárlással biztosítani. A bérlőkijelölési jog megvásárlásának összege azonban a városban jelentős mértékben megemelkedett (jelenleg a lakás teljes vételárának 50 százaléka), így a rendelkezésre álló pénzügyi kereteken belül e módszerrel élni, a jövőben nem tudunk. 1977-ben ehelyett, kölcsönkért 25 szakszervezeti tagunk részére 950 ezer forintot juttattunk lakásvásárlási célra. És javasoltuk, hogy a város csökkentse a bérlőkijelölési jog megvásárlási összegét oly mértékben, hogy az ismét járhatóvá tegye az egyetem számára ezt a lakásszerzési utat. Ugyanakkor kérjük, hogy a Tabán Lakásépítő és Fenntartó Szövetkezet tagjai közé a JATE javaslatai alapján is kerülhessenek egyetemi dolgozók. Javasoljuk azt is, hogy a még építendő garzonlakásokba legyen módja egyetemünknek a saját területéről lakókat javasolni. A jelenleg egyetemi alkalmazottak által lakott garzonlakásokat legalább 2—3 „cserélődés" esetén lehessen az egyetem által javasoltakkal betölteni és így az egyetem területéről arra rászorulók számára biztosítani. Az egyedülálló egyetemi dolgozók esetében pedig kérjük, hogy a városunkban már más területen létező gyakorlat szerint nyerhessenek elhelyezést az egyetem által javasoltak e lakásokban teljes jogú tagként úgy, hogy egy garzonlakást két egyedülálló kaphasson meg.

Meggyőződésünk, hogy ezen javaslatok pozitív fogadtatása alapvetően enyhítene a JATE dolgozóinak lakásgondjain. Az oktatók és dolgozók élet- és munkakörülményeinek javítása érdekében egyébként az egyetem állami vezetése sokat tesz és ilyen irányú törekvéseit a szakszervezet messzemenően támogatja.

A Szakszervezeti Tanács igen fontos feladatának tekinti az üdültetést. Az egyetem állami vezetőivel egyetértésben a fő hangsúlyt a saját szervezésű kedvezményes üdültetési forma megteremtésére és bővítésére helyeztük. Ennek érdekében az elmúlt év végén az egyetem Balatonbogláron megvásárolt egy épületet a vízparton, ahol jelenleg 8 szoba kialakításán dolgoznak, a jövőben pedig e köré egy egyetemi üdülőközpont létrehozását tervezzük. 1977-ben egyébként szakszervezetünk 1704 tagja közül 1009 fő számára biztosítottunk üdülési lehetőséget. (SZOT beutalóval 99 fő, Balatonboglár on 297 fő, Mátraházán 154 fő, kollégiumi csereüdültetéssel 303 fő, külföldi testvéregyetemi kapcsolataink alapján 156 fő üdült tavaly.)

Érdekvédelmi feladatunknak tartjuk továbbá, hogy keressük annak a lehetőségeit is, hogyan segíthetnénk dolgozóink gyermekeinek bölcsődei, óvodai elhelyezésében. Egyetemi bölcsőde létesítésére sajnos, nincs mód. Sok gondot okoz az óvodánk, ahol a „helykihasználás" 150 százalékos. — Eredményekre vezettek viszont az orvosi ellátás javítása érdekében tett lépéseink, az üzemorvosi rendelés megoldott. Most tárgyalásokat folytatunk a Szegedi Orvostudományi Egyetemmel és ha az együttműködési szerződés létrejön, az orvosegyetemiek segítségével minden szakterületre kiterjedő, teljes orvosi ellátást tudunk biztosítani egyetemünk dolgozóinak.

Nem adminisztráció! Nevelés!

1.

Kedves Csoportvezetőnk!

Ne haragudjon, hogy levelet írunk akkor; amikor szinte naponta találkozunk az órákon, vagy a főiskola épületében. Vagyis csak találkozhatnánk, ha régi jó kapcsolatunk nem szakadt volna meg olyan hirtelen ebben az évben. Tudjuk, mi sem vagyunk teljesen ártatlanok, hiszen mi is kereshettük volna a Tanárnőt egyéni és közös problémáinkkal, ha éppen nagyon akartuk volna.

Harmadévesek lettünk az idén. A képzelt felezővonalat átlépve nem csoda, hogy felnőttnek hittük magunkat, és azt gondoltuk, hogy megleszünk mindenféle tanári pártfogás és felügyelet nélkül. Most utólag már hiányoznak a csoportösszejövetelek, s bevalljuk, szükségünk lenne időnként az „osztályfőnöki" gondoskodásra. Nem azt akarjuk, hogy pátyolgasson bennünket, eddig sem ezt tette, de vannak problémák, amik kibogozásához egy felnőttől használhatóbb tanácsokat kaphatnánk, mintha saját magunk látnánk hozzá — egymást meghallgatva — a megoldáshoz.

Úgy érezzük tehát, közös dolgainkat feltétlenül meg kellene beszélnünk, mégpedig mielőbb.

a III/... csoport

2.

Ez a levél természetesen sosem íródott meg, pusztán a képzelet szüleménye. A benne megfogalmazott gondolatok viszont élők és aktuálisak, főiskolai hallgatók mondták el ugyanezt, s ha véleményüket leírták volna, az nem sokban különbözött volna a fentiektől.

A tájékoztatás kedvéért: a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán a KISZ-alapszervezetek mellett patronáló, a kisebb tanulmányi csoportok mellett pedig csoportvezető tanárok tevékenykednek. Míg a patronáló tanároknak meghatározott feladatkörük, kidolgozott munkamódszerük van, addig a csoportvezetőknek hasonló kötelezettségeik nincsenek. Innen adódik az a probléma, hogy a megbízatást lehet komolyan is venni, de ugyanakkor elhanyagolni is lehet.

A KISZ-bizottság legutóbb készített egy felmérést a csoportvezető tanárok munkájáról: sokszorosított kérdőíveket töltetett ki a mintegy 130 tanulmányi csoporttal.

— *Milyen következtetéseket vont le a KISZ-vezetőség a válaszokból?* — kérdeztük *Nagy József*et, a tanárképző főiskola megbízott KISZ-titkárát.

— Legelőszöris azt szögeztük le, hogy szükség van a csoportvezető tanárok munkájára, a hallgatók igénylik a támogatást, amit az oktatók nyújtanak nekik. Kérik, hogy tanáraik képviseljék a csoportok érdekeit a különböző fórumokon, segítsenek a közösségi életbe való beilleszkedésben, tanácsokat remélnek tőlük a tanulmányi munkához. Ugyanakkor a főiskolások is sokat tehetnek a jó viszony kialakításáért: illik minden rendezvényre meghívni a nevelőt, s olyan körülményeket kell teremteni, hogy lehetőség nyíljon az őszinte beszélgetésekre. Hiszen a kapcsolatteremtés kétoldalú, kölcsönös dolog.

A KISZ-bizottság a maga módján igyekszik a jövőben még kedvezőbb körülményeket kialakítani annak érdekében, hogy a négy tanulmányi évre véletlenül egy csoportba kerülő hallgatókból igazán jó közösség válhasson. Mivel az a cél, hogy a csoportvezetőket a diákság válassza, és ne a tanszék jelölje ki, elhatározták, hogy már a gólyatáborokban és az őszi mezőgazdasági munkák idején összeismertetik a hallgatókat tanáraikkal. Mire október végére választ kell adni a KISZ-bizottságnak, addigra remélhetőleg valamennyi csoportnak határozott elképzelése lesz a tanár személyére vonatkozóan.

Továbbra sem kötelezik a nevelőket csoportgyűlések tartására. Hogy a csoport és vezető tanáruk milyen formát, témát választanak, és milyen időpontot jelölnek meg a közös ügyek megbeszélésére, az teljes egészében az ő gondjuk. Azaz: sok függ az oktató egyéniségétől és a csoport összetételétől!

3.

Nem könnyű csoportvezető tanárnak lenni. Milyen is lehet egy jó, egy ideális csoportvezető? *Dr. Berecz Árpádné* adjunktusról mindenki azt mondta: ő az. Annyira ragaszkodnak hozzá a hallgatók, hogy egyszerre több csoport is felkéri.

— *Adjon néhány receptet!*

— Legfontosabb: nagyon nyíltnak és nagyon őszintének kell lenni. Csak annyira várhatom el a hallgatótól, hogy őszinte legyen, amennyire én is az vagyok hozzá. Még az első félévben meg kell ismerni a diákok családi körülményeit, így aztán minden problémájukról bátran beszélhetünk a továbbiakban. A közös ügyeket pedig nemcsak a csoportgyűlésen lehet megtárgyalni, hanem például az órák elején is, néhány percet lecsippentve a tanításból. Persze, receptet nem adhatok, én így csinálom — mondta szerényen Berecz Árpádné.

A tanárképző főiskolán ebben az évben különösen nagy gonddal vizsgálták a csoportvezető tanárok tevékenységét, munkájukat azóta szemmel láthatóan jobban megbecsülik. Elérték végre azt, hogy nem hivatalos megbízatássá vált ez a funkció, hanem értékes nevelő munkává.

F. K.